

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica XXI. post trinitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

4. *Tenebrarum squalorem*, quæ adeo spissæ futuræ sunt, ut lumen non visari sint in æternum, Pl. 49. v. 20. idque propter continuum illum fumum, qui ex ignibus illis infernalibus quasi de ardentissima fornace exæstuat, Ap. 9. vers. 2.

Hæc certè nos permovere debent, ut vestem nuptialem verâ fide & sanctâ vitæ conversatione nobis comparemus, juxta ad-

monitionem Pauli 1. Tim. 2. v. 9. 1. Pet. 3. v. 3. quæ viris etiam dicta est, tunc implebuntur in nobis promissiones, Apoc. 3. v. 5. 19. v. 7. 8. & superbiemus aliquando in habitu isto, quasi sponsus decoratus corona, & quasi sponsa monilibus ornata, Es. 61. v. 10. Hoc concedat nobis Sacro-sancta Trinitas, ter benedicta in secula seculorum.

Amen.

Dominica XXI. post Trinitatis.

Evangelium Iohan. 4. v. 47. 54.

CUm Absolon ob fratricidium commissum à facie Regis exularet, misit ad Joab, ut mitteret eum ad Regem, sed noluit venire, cumque secundo misisset, & ille noluisse venire, præcepit servis suis, ut agrum Joabi hordei messem habentem igni succenderent: Quod ubi nunciatum est Joabo, surrexit statim & venit ad Absolon in domum ejus, 2. Sam. 14. v. 29.

Christus ipse prædicavit in Judæa & Galilæa, emisit etiam discipulos suos, qui verbo & miraculis incolas ad se venire jubebant, sed noluerunt, Matth. 23. v. 37. proinde aliâ viâ rem aggreditur, & per ignem tribulationis compellit, quos verbo ad se pellere non poterat. Hæc Crucis vis & *ἐπέγεια*, Of. 6. v. 1. El. 26. v. 16.

Exemplo potest esse Regulus in prælecta pericope, qui sine dubio tantoperè ad Dominum non festinasset, nisi œconomica crux, & filii animam agentis conditio eum huc adegisset.

Nos ad manum sumemus Evangelium, cujus duæ sunt partes:

1. *Reguli sollicitatio.*

II. *CHRISTI opitulatio.*

J. J.

EXEGESIS.

David æger aliquando nauseam concepit omnium ciborum, & quod solent ægroti, desiderio flagravat aquæ de cisterna juxta portam in Bethlehem, quæ jam à Philistæis occupata erat. Perruperunt igitur tres fortes Castra Philistinorum, & hauserunt aquam de Cisterna in Bethlehem, quæ erat juxta portam, & attulerunt Davidi, ut reficerent eum, 2. Sam. 23. v. 15. seqq.

Ita percepimus ex prælecta pericope, filium Reguli in Capernaum decumbentis flagrasse desiderio auxilii divini, quo relevaretur in morbo suo: Pater ergo properat ad Christum, qui Dux est in Bethlehem, sed multa invenit obstacula variarum tentationum & tribulationum, quæ omnia perumpit, ut hauriat aquam vitæ & consolationum, quâ filium in agone constitutum refocillare possit.

Defcribitur nobis trifariam:

I. *Ratione officii*, quod fuerit Regulus, unus nimirum ex Herodis aulicis, qui nomi-

ne Re-

ne Regis primarium officium publicum ibi administrabat. Dicitur aliàs in proverbio :

— — — — — *Exeat Aula*
Qui volet esse pius. — — — — —

Item :

— — — — — *Virtus & summa potestas*
Non coeunt — — — — —

hoc est prout Germani efferunt : *Lang zu Hooff/ lang in der Höllen.* Nam verbi divini & Sacramentorum contemptus, luxus, superbia, comestatio, ebrietas, lascivia, & id genus scelera alia primas ibi partes obtinent, ut experientia testatur. Interim pios etiam reperias, qui ad exemplū hujus Reguli Christum quærent, Deum colunt, verbum ejus audiunt, vitamque juxta fidei & pietatis regulam instituunt, qualis erat Josephus, Gen. 41. & seqq. Sadrach, Mesach, Abednego, Daniel, Dan. 3. v. 16. 17. Naaman, 2. Reg. 5. v. 1. Obadiah, 1. Reg. 38. v. 3. Ebedmelech, Jer. 38. v. 9. Eunuchus, Act. 8. v. 27. seqq.

His vestigiis insistant Aulici, ne ob terrenæ felicitatis splendorem æternæ beatitudinis gloriam amittant. Potentes enim potenter tormenta patientur, Sap. 6. v. 7.

II. *Ratione domicilii*, quod fuit civitas Capernaum, ubi Christus etiā habitavit & multa miracula patravit. Celebris illa Galilææ metropolis sita in loco amœnissimo, unde & nomen sortita est: Capernaum enim pulchrum vicum denotat. Sed crux tamen ibi quoque tentorium sibi fixit, quod Reguli exemplum comprobat, qui ob adversam filii sui valetudinem maximopere affligitur.

Parem crucis ædificatæ sortem omnes conjuges adhuc hodie experiuntur. Nam conjugium est schola crucis, *der Ehestandt ist ein Wehestandt*, ubi varia crux pios conjuges obruere solet. Quandoque liberi degenerant, ut Absolô, 2. Sam. 18. vel moriuntur,

ut filius Davidis à Bethseba natus, 2. Sam. 12. v. 15. vel malo aliquo diuturno excruciantur, ut filia Cananææ, Matt. 15. v. 22. quandoque rerum domesticarū jacturam faciunt, ut Job c. 1. vel separantur per mortem, ut Jacob & Rahel, Gen. 35. v. 18. vel in perpetuis dissidiis vitam transigunt, &c.

Discant ergo, qui conjugium inire volunt, ad crucem perferendam se præparare, ne obstupescant, ac si peregrinum aliquid eis acciderit, 1. Pet. 4. v. 12. Sed cum B. Jobo paternam DEI voluntatem contemplantes dicant: Si bona suscepimus, mala cur non suscipiamus, Job. 2. v. 10.

III. *Ratione desiderii*, quod accesserit & rogaverit Christum ut ascenderet, ac sanaret filium ipsius, siquidem volebat mori.

Eluceat hinc

I. *Reguli cura*, quâ filii salutem anxie quærit, & non quiescit donec Medicum inveniat. Hoc ipso docet parentes, quomodo charitatem suam erga liberos declarare debeant

I. *In corporalibus*, quando morbis affliguntur, ibi precibus ad Christum fufis exemplo Davidis Deo ipsos fideliter commendent, 2. Sam. 12. v. 16. legitima remedia adhibeant, curando, cibando, potando, gestando, etiam in mortis usque agonem in sinu suo foveant exemplo Sunamitidis, 2. Reg. 4. vers. 20. Hoc requirit jus naturæ, 5097ⁿ videlicet, quam Deus omnibus etiam animantibus implantavit, ut suorum curam habeant: requirit jus gentium, 1. Tim. 5. v. 8. requirit etiam jus divinum, quod docet, liberos esse donum Dei, ac proinde sedulo curandos, Psal. 127. v. 3.

I. *In spiritualibus*. Ubi requiritur educatio pia & honesta, quæ fiat in disciplina & correctione Domini, Eph. 6. v. 4. ut discant

Nn 2

liberi

liberi custodire viam Domini & facere iudicium & iustitiam, Gen. 18. v. 19. hic est optimus thesaurus quem parentes liberis suis relinquere possunt, Matth. 6. v. 20.

2. *Fidei natura.* Non statim perfecta est, sed tenuia habet principia, & quotidie crescit. Regulus hic in primo congressu ex infirmitate Christum urget, ut secum descendat, antequam moriatur filius. Major erat fides Centurionis Capernaïtici, Matth. 8. v. 8. postea verò augetur fides hujus Reguli, & fit quasi lux, quâ omnes ejus domestici collustrantur. Hoc ipsum suppeditat nobis vivificam consolationem, quod Christus linum fumigans infirmæ fidei nolit statim extinguere, Es. 42. v. 3. Ingemiscamus ergo jugiter cum Apostolis: Domine adauge nobis fidem, Luc. 17. v. 5. & quemadmodum sacerdotes in Y. T. ex mandato Dei quotidie ligna apponebant, quibus ignis cœlitus delapsus nutriebatur, Lev. 6. v. 12. Sic, quia sumus spirituales sacerdotes per fidem in Christum facti, Ap. 1. v. 6. ex ligno vitæ, hoc est, ex verbo nutriamus ignem fidei cœlitus delapsum, quod Apostolus vocat ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ Θεοῦ, 2. Tim. 1. vers. 6.

De Secundo.

Vidimus Reguli sollicitationem, vidimus etiam Christi Opitulationem, quæ est

I. *Rigorosa*, propter increpationem, quâ Regulo incredulitatem suam exprobrat his verbis: Nisi signa & prodigia videritis, non creditis. Unde apparet, fidem veram non signis & miraculis sed verbo solùm divinitus nobis revelato inniti debere. Non enim ex signis, sed ex auditu fides est, Rom.

*Ubiq. n. 10. v. 17. miracula verò sigilla tantum sunt
et signis a xpo factis fides e. Vid. joh. 20. 31.
joh. 2. 11. imò esse auctor supra p. 51. dicit: Hic e. f. p.
nis miraculor. nò infideles ad fidem pellicant.*

verbum confirmantia, Marc. 16. v. 20. Hodie igitur non opus est miraculis, quia verbum habemus, per miracula Christi & Apostolorum satis superque confirmatum, & si quis adhuc prodigia quærit, magnum ipse prodigium est, cum toto mundo credente, non credat, ut Augustinus pulchrè loquitur.

II. *Gratiosa.* Non rejicit ipsum propter fidem infirmam, sed potius fovet, & ad incrementum sensim perducit. Quia enim filiali affectu legalem increpationem suscipit, & denuò instat: Domine descende, priusquam moriatur filius meus, Evangelicam consolationem mox subjungit Christus, & vade, inquit, filius tuus vivit: Ita nobis ordinem monstrat, quomodo cum infirmis in fide procedendum sit, nimirum correctioni succedat consolatio, ne desperent in peccatis, sed in Christo petra salutis resurgant, & conserventur ad vitam æternam. Hi sunt duo baculi, Zach. 11. v. 7. Monstrat etiam orationis vim, quæ tanta est, ut vincat invincibilem, & necessaria cuncta nobis impetret, Ps. 145. v. 19.

III. *Miraculosa.* Nam solo verbo abfenter curat Reguli filium, & hoc ipso se verum & unicum salvandi magistrum, imò vitæ & mortis Dominum esse, satis evidenter demonstrat. Vox Domini cum virtute, vox Domini in magnificentia, inquit David Ps. 29. v. 4. omnes creaturæ ipsi parent, Ps. 148. v. 8. Sir. 40. v. 37. verbum ejus est verbum vitæ, Joh. 6. 68. quod tollit omnes morbos, Sap. 16. v. 12. salvat animas, Jac. 1. v. 21. & tandem etiam corpora vivificabit, Joh. 5. v. 25. Ergo cum debita reverentia amplectamur: sonat adhuc in Ecclesia ex ore ministrorum, quibus Christus in cœlum ascendens vices suas demandavit, ille verò ἐν ἑγῶν addit, & invisibiliter ambulat adhuc in medio candelo-

labro-

labrorum, Apoc. 1. v. 13. hinc Luc. 10. v. 16. qui vos audit, inquit, me audit, qui vos contemnit, me contemnit, qui autem me contemnit, contemnit eum qui misit me.

IV. *Fructuosa, si spectes*

1. *Reguli in fide corroboracionem.* Nam postquam audit verbum promissionis: Filius tuus vivit, firmiter ei adheret: quamvis effectum verbi nondum videbat: Ita nostrum est verbo inniti, & Christo dicenti confidere, etiamsi exterius nihil auxilii & nihil etiam mediocum humanorum appareat contra spem in spem, Rom. 4. v. 18. Hæc est fidei proprietas, Ebr. 11. v. 1. tunc Christus incrementa dabit, ut crescentes in agnitionem Dei omni robore corroboremur secundum gloriosam vim ipsius ad omnem tolerantiam & animi lenitatem cum gaudio, Col. 1. v. 10. 11.

2. *Servorum obviacionem.* Postquam enim descendit, ecce servi occurrunt ei & filii sanitatem annunciant. Hoc Christus ita dirigit, ut Regulus exoptatissimo servorum nuncio in fide sua magis magisque confirmetur, sicut adhuc varia media adhibet, & servos suos ablegat, qui in instructione salutari & consolatione etiam infirmis succurrunt, ut in fide magis magisque consolidentur & perficiantur. Eunuchus adjugebat Philippum, Act. 8. v. 26. Paulo Ananiam, Act. 9. v. 11. Ita adhuc ordinat, quosdam Pastores, quosdam Doctores, ut præparentur Sancti in opus ministerii ad ædificationem corporis Christi, Eph. 4. v. 12.

Sub persona famulorum horum servorum frugi ac fidelium officium nobis depingitur. Quam primum filius convalescit, occurrunt Domino suo obviam, nec unus duntaxat sed plures simul. Ex quo intelligitur, quam seriò congaudeant, & hero suo

gratulentur de recuperata filii sanitate. Pari modo omnes servi erga Dominos suos, eorundemque liberos affecti sint, juxta admonitionem Sp. S. Eph. 6. v. 5. 6. 7. 8. Col. 3. v. 22. 23. 24. 25. talis servus fuit Eleasar, Gen. 24. v. 10. 12. Jacob, Gen. 30. v. 29. 30. Joseph, Gen. 39. v. 8. horum vestigia ubi sequentur servi nostri, largissimam olim retributionem reportabunt, Luc. 12. v. 42. seqq.

3. *Hora sciscitationem vel explorationem,* v. 52. 53. Hoc iterum segmentum est, quo Regulus ignem fidei suæ confortavit, quia ex relatione servorum cognoscit, quod eam ipsam horam filius convaluit, quæ Christus dixerat: Filius tuus vivit.

Sic quando Christus nos ad fidem vocat, & media offert quibus illa confirmari potest, non sumus tanquam equi & muli capistro indigentes, Pl. 32. v. 9. sed dociles nos præbeamus, & in scripturis diligenter inquiramus, ut Berthoenses, Act. 17. v. 11. tunc nobis Dominus cor aperiet, Act. 16. v. 14. & opus bonum, quod cæpit in nobis, perficiet usque in diem Jesu Christi, Phil. 1. v. 6.

4. *Totius familiae conversionem.* Nam credidit ipse, & tota domus ejus. Egregium certè speculum disciplinæ Oeconomicæ, quam omnes Patres & Matres familiæ erga domesticos suos exercere debent, ut ipsi non solum pietatis studiosi sint, sed totam etiam familiam suam in vera Dei agnitione fideliter instruant, & ad Christum perducere laborent. Hoc fit, dum bono exemplo domesticis prælucent, Math. 5. v. 15. à teneris ipsos Scripturam edocent, 2. Tim. 3. v. 15. verba legis domi frequenter repetunt, Deut. 6. v. 7. ad templum ipsos compellunt, exemplo Cornelii, Act. 10. v. 33. qui ita domum suam gubernat, audiet tandem vocem sua-

villimā: Euge serve bone, &c. Matth. 25. v. 23.

5. *Gloria Christi manifestationem*, Ad-
dit enim Evangelista, hoc secundum fuisse
signum à Christo editum, postquam vene-
rit è Judæa in Galilæam.

Hoc pulcherrimam nobis consolationem
suppeditat. Sicut enim Christus in primò
suo adventu, quo nuptias in Cana Galilææ
decoravit, aquam transmutavit in vinum, &
in secundo adventu ibidem filium Reguli à
febris liberavit: Ita nobis in primo adventu

suo vinum Evangelicæ consolationis attu-
lit, quo aqua tribulationum in hac vita edul-
coratur. In secundo autem adventu quando
redibit iudex universalis totius mundi, ab
omnibus morbis & calamitatibus, imò ab i-
psa morte nos liberabit. Nam mors ibi ultra
non erit, nec luctus, nec clamor, nec dolor.
Ad hanc incolumitatem sempiternam nos ex
gratia perducatur Deus Pater, Filius & Sp. S.
cui sit laus, honor & gloria in sempiterna
secula, Amen.

Dominica XXII. post Trinitatis.

Evangelium Matth. 18. v. 23. 35.

THronus Regius Salomonis ita descri-
bitur 1. Reg. 10. vers. 19. quod duabas
hinc inde manibus sustentatus fuerit.
Si Regem in hodierno Evangelio bene
contemplemur, parem thronum deprehen-
demus, cui insidet. Manus ab utroque late-
re sunt iustitia & misericordia. Dum servum
citat & solutionem exigit, iustitiam suam de-
clarat. Dum verò debitum ipsi remittit, mi-
sericordiam ostendit, quâ omnes verè pœ-
nitentes peccatores in gratiam recipere pa-
ratus est. Hæ sunt duæ bases & columnæ,
quibus thronus ejus innititur, Pl. 89. v. 15.

Nos ad manus sumemus Evangelium i-
psum, quod tribus constat partibus:

- I. Exhibet Regis munificentiam.
- II. Servi truculentiam.
- III. Vindictæ inclementiam.

J. J.

EXEGESIS.

PRopheta Gad ad Davidem missus tria
ipsi flagella proposuit, atque optionem

dedit, ut è tribus unum seligeret, vel septen-
nio duraturam famem, vel trimestre bellum,
vel pestem triduanam, ibi Rex, coarctor ni-
mis, inquit, sed melius est mihi ut incidam
in manus Domini, quoniam multæ sunt
misericordiæ ejus, 2. Sam. 24. v. 12. seqq.

Hoc evidenter probat & confirmat præ-
lecta pericope, ubi Rex servo decem talen-
torum millia sibi debenti, misericordia
commotus, omnia remittit, sed ille à facie
Regis egressus aliquem de conservis suis of-
fendit, qui centum denariorum debito sibi
obstrictus erat, hunc sine misericordia
strangulat, & in carcerem conjicit, donec
persolvat debitum. Quis igitur non liben-
tius incideret in manus Domini, quàm in
manus hominum? Misericors Dominus &
iustus, & Deus noster miseretur, Pl. 116. v. 5.

Hæc omnia clarius patefcent si contem-
plemur

I. *Regis celsitudinem*, qui Deus est De-
orum, Pl. 136. v. 2. & Dominus Domi-
norum, 1. Tim. 6. v. 15. id quod ex eo fati ap-
paret,